

**Futurity
Publishing**

SECTION: ECONOMIC SCIENCES.

SEKCJA: NAUKI EKONOMICZNE.

How to cite: Nastenko, M., Cherniaieva, O., & Vysochan, L. (2023). Investment Crowdfunding Platforms in Ukraine: Development Prospects and Regulation. *Global Innovations and Collaborative Solutions in Contemporary Science* (pp. 384-388). Futurity Research Publishing. https://futurity-publishing.com/international_conference_3

Investment Crowdfunding Platforms in Ukraine: Development Prospects and Regulation

Платформи для спільного інвестування в Україні: перспективи розвитку та регулювання

Настенко Марія Миколаївна ¹, Черняєва Олена Вікторівна ², Височан Леся Михайлівна³

¹ кандидат економічних наук, доцент, кафедра фінансів та інноваційного менеджменту, факультет менеджменту та інформаційної безпеки ВНТУ, м. Вінниця, Україна, Nastenkom@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0001-6311-6850>

² кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансового та податкового права, Державний податковий університет, м. Ірпінь, Україна, chernyeva22@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-2339-9416>

³ доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано Франківськ, Україна, vysochan.lesia@gmail.com, 0000-0002-8978-5005

Accepted: December 10, 2023 | **Published:** December 15, 2023 | **Language:** Ukrainian

Abstract: The article defines the essence of the concept of crowdfunding as a modern way of financing creative ideas, new enterprises, innovations, technologies and socially significant projects in the conditions of growing computerization and informatization. The target audience of the financing tool is defined and the essence of the online platforms used to collect funds for the projects presented is described. It was analyzed that joint investment organizations are gaining more and more popularity in Ukraine. Factors restraining the development of financing methods in Ukraine are outlined, and recommendations are provided for further strengthening the functioning of crowdfunding in the country.

Keywords: development prospects, joint investment in Ukraine, platforms, crowdfunding, crowdsourcing.

Вступ

У наш час, в умовах розвитку інновацій, технологій, стартапів, креативних ідей та розробки соціально значущих проєктів, актуальним завданням є пошук нових шляхів фінансування. Цьому істотно сприяє поширення інформатизації та комп'ютеризації, використання Інтернету, що надає можливість використання новітніх фінансових інструментів, яким в Україні приділяється недостатньо уваги.

Краудфандинг, або громадське фінансування, – це метод залучення коштів для зростання та розвитку проєктів, ініціатив, бізнесів і програм за рахунок добровільних внесків великої кількості небайдужих людей, які не мають жодного стосунку до самого проєкту або до професійного інвестування в бізнес, тому для засновників ці кошти є безризиковими. При краудфандингу люди співпрацюють і фінансують один одного через спеціальну онлайн-платформу, щоб підтримати роботу і зусилля інших, наприклад, реалізацію проєкту, стартапу або інновації.

Результати дослідження

Багато науковців досліджували спільне інвестування, перспективи розвитку та регулювання в Україні. Наприклад, Бахур (2021) аналізує специфічний контекст використання таких інструментів, як краудфандинг і краудсорсинг, для місцевого розвитку та розвитку громад і обговорює основні питання, пов'язані з цією темою: Бражник та Дорошенко (2020) визначають процес формування ринку спільного інвестування та його характеристику, а також подають класифікацію агентств спільного інвестування. Гвоздь, Бондаренко, Кулиняк (2020) аналізують найпопулярніші міжнародні та вітчизняні інтернет-платформи краудфандингу, їхні вимоги та критерії фінансування.

Івахненко (2017) описує модель оптимізації портфеля для планів спільного інвестування та вказує на проблеми з поточними інвестиційними фондами.

Криштак (2021) розглядає запропоновані економістами методи класифікації схем спільного фінансування.

Шаповалова (2022) вважає, що ліміти на краудфандингових платформах для збору коштів, а також інвестиційні бар'єри й обмеження, які містяться в законодавстві в усьому світі, звужують інвестиції в проекти громадського фінансування.

Ситник (2018) виявив, що краудфандинг, спочатку зосереджений на підтримці нових підприємств, тепер активно використовується відомими підприємствами для просування нових продуктів. Татарин і Пілат (2023) обговорюють основні концепції, пов'язані з появою схем колективного інвестування, та окреслюють їх цілі. Теслюк та інші (2022) описують предмет цього інвестиційного інструменту та характер онлайн-платформи, яка використовується для фінансування конкретного проекту.

Краудфандинг тісно пов'язаний з краудсорсингом, точніше, з одним з його аспектів. Ці концепції мають одну спільну рису: добровільну участь кількох осіб. Однак, на відміну від краудсорсингу, краудфандинг не об'єднує знання чи ідеї людей, а радше збирає кошти від них. Суб'єктами краудфандингу є донори, які сприяють реалізації проекту чи ініціативи, та реципієнти, які потребують коштів. Сам процес відбувається на спеціальній онлайн-платформі, яка полегшує створення максимально повного опису проекту та вимог до фінансування. Для приватних інвесторів інвестування через краудфандинг має багато переваг. Більш прозорий і доступний спосіб залучення коштів порівняно з іншими традиційними методами; менш ризикований, оскільки ви можете інвестувати невелику суму; отримати інноваційні продукти до того, як вони вийдуть на ринок; мати можливість відчувати проект як частину проекту, оскільки в ньому беруть участь кілька людей. Як уже зазначалося, професійні онлайн-платформи відіграють ключову роль у процесі краудфандингу. Вони спеціально розроблені для збору, обробки, зберігання та передачі великих обсягів даних і коштів, отриманих від інвесторів через Інтернет, і виступають посередниками між інвесторами та розробниками проектів. Діяльність таких платформ може мати свої особливості та здійснюватися по-різному залежно від національного законодавства (Ситник, 2018). Деякі з них аналізують і відфільтровують проблемні проекти перед подачею тендерів, а інші просто зв'язують компанії з інвесторами. У свою чергу, окремі платформи виступають єдиними власниками капіталу інвесторів для компаній, які вони фінансують, тоді як інші висувають певні вимоги до учасників, наприклад, громадянство або правовий статус. Найбільші міжнародні краудфандингові платформи – Kickstarter, IndieGoGo, Boomerang, RocketHub і ArtistShare (Шаповалова, 2022). Платформи громадського фінансування гарантують цілісність нових проектів та організацій, але їх поки що мало. Утім їх можна використовувати не лише для залучення зовнішнього фінансування, а й як інформаційну можливість перевірити реальність і ринкову затребуваність бізнес-ідеї, вийти на зовнішні ринки, привернути увагу ЗМІ, спонсорів, інвесторів та інвесторів-ангелів проекту. Краудфандинг має використовуватися як додаткове джерело доходу для організації або як зовнішній капітал для запуску проекту. Оскільки в Україні триває повномасштабна війна, використання такого інвестиційного інструменту стає все більш актуальним. Вже нині

краудфандингові платформи все частіше використовуються для фінансування проєктів і стають все більш важливими.

Водночас, попри очевидний економічний потенціал і актуальність використання цього інструменту, існують фактори, що стримують розвиток краудфандингу в Україні (Криштак, 2021). Головні з них:

- 1) відсутність законодавчої бази, що регулює краудфандинг;
- 2) загальний обсяг коштів, зібраних українськими краудфандинговими платформами, є незначним порівняно з міжнародними платформами;
- 3) низькі доходи населення – платоспроможний попит на проєктне фінансування є обмеженим;
- 4) недовіра населення до цього способу фінансування;
- 5) відсутність необхідного рівня знань про інвестиційну діяльність з використанням краудфандингових платформ.

Висновки

Отже, краудфандинг достатньо нове поняття в Україні, проте є надійним способом залучення коштів на різноманітні проєкти та стартапи. Окрім цього, існують проблеми, що перешкоджають розвитку краудфандингу. Для його функціонування і розвитку в Україні можна рекомендувати: врегулювати законодавчу базу для краудфандингу; підвищити рівень комунікації між інвесторами та розробниками проєктів; спростити переказ коштів для забезпечення прозорості їх збору та підвищення рівня довіри; створити консультативну службу для надання інформації про процедури фінансування та підтримки розробки проєктів.

Література:

Бахур, Н. В. (2021). Краудфандинг та краудсорсинг як інструменти стимулювання розвитку регіонів та громад. *«Ефективна економіка»*, 9, 1-10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2021/87.pdf

Бражник, Л., Дорошенко, О. (2020). Діяльність інститутів спільного інвестування в Україні. *Гроші, фінанси та кредит*, 42, 279-284. http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/42_2020_ukr/49.pdf

Гвоздь, М. Я., Бондаренко, Ю. Г., & Кулиняк, І. Я. (2020). Краудфандинг як інструмент залучення коштів для фінансування стартап-проєктів: аналіз зарубіжного та вітчизняного досвіду. *Економіка та управління підприємством*, 43, 131-136. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/43_2020_ukr/26.pdf

Івахненко, І. С. (2017). Підвищення ефективності інститутів спільного інвестування в Україні. *Чорноморські економічні дослідження*, 23, 178-185. http://bses.in.ua/journals/2017/23_2017/36.pdf

Криштак, І. В. (2021). Види інститутів спільного інвестування в Україні. *Науково-правовий електронний журнал*, 12, 164-166. URL: http://lsej.org.ua/12_2021/39.pdf

Ситник, Н. І. (2018). Краудфандинг: нові можливості та тренди. *Науковий вісник Херсонського державного університету*, 31, 187-192. <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/398>

Татарин, Н., & Пілат, М. (2023). Інститути спільного інвестування України: аналіз сучасного стану та перспектив розвитку. *Молодий вчений*, 5 (117), 184-189. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-5-117-36>

Теслюк, С. А., Матвійчук, Н. М., & Демчук Н. В. (2022). Краудфандинг як сучасний спосіб фінансування: проблеми та перспективи його розвитку в Україні. *Економіка і суспільство*, 37, 1-5. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1183/1140/>

Шаповалова, Д. Р. (2022). Огляд правових аспектів краудфандингових відносин в Україні та світі. *Науково-правовий електронний журнал*, 7, 498-502. http://www.lsej.org.ua/7_2022/120.pdf

Шаповалова, Д. Р. (2022). Особливості правового статусу краудфандингових платформ в Україні. *Держава та регіони*, 1(75), 108-111. http://law.stateandregions.zp.ua/archive/1_2022/18.pdf